

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه استفساریه قانون ابطال اسناد و فروش رقبات، آب

و اراضی موقوفه - مصوب ۱۳۷۱ -»

مقدمه

در خصوص ابطال اسناد و فروش رقبات، آب و اراضی موقوفه، دو قانون در سال‌های ۱۳۶۳ و ۱۳۷۱ و هر دو تقریباً به یک سیاق عبارتی تصویب شده است. موضوع قانون سال ۱۳۶۳ تمام موقوفات و موضوع قانون سال ۱۳۷۱ موضوع تنها موقوفات عام می‌باشند. حال سؤالی که در لایحه استفساریه مطرح شده این است که آیا با تصویب قانون سال ۱۳۷۱، قانون سال ۱۳۶۳ در خصوص موقوفات خاص نیز لغو شده است یا خیر؟ که در این گزارش به بررسی آن می‌پردازیم.

بررسی استفساریه و ارائه پاسخ

از لحاظ فنی همان‌گونه که در مقدمه توجیهی طرح آمده است و همچنین به دلایل زیر:

۱. ۹۰ درصد موارد موقوفات خاص به اولاد ذکور می‌باشد که با مالکیت تفاوتی ندارد.

۲. تعمیم به موقوفات خاص موجب بروز مشکلات اجتماعی می‌شود.

۳. امنیت مالکیت از بین رفته و موجب تضعیف سرمایه‌گذاری می‌شود.

به نظر می‌رسد که باید قانون سال ۱۳۷۱، قانون سال ۱۳۶۳ را کلاً نسخ کرده باشد.

لکن باید توجه داشت که موضوع لایحه فعلی، استفساریه است و در مقام وضع قانون نمی‌باشد و تنها از اطلاق و عموم قوانین فعلی پرسش به میان آمده است؛ لذا با توجه به اینکه قانون سال ۱۳۶۳ عام بوده و تمامی موقوفات را شامل می‌شود و قانون سال ۱۳۷۱ خاص می‌باشد و تنها موقوفات عام را شامل می‌شود، از لحاظ حقوقی و بر طبق قواعد تفسیری، قانون خاص لاحق تنها در حیطه موضوع خود، قانون عام سابق را نسخ می‌کند لذا در حیطه‌ای که قانون عام سابق مقرراتی را وضع کرده است و قانون خاص لاحق در آن زمینه ساکت می‌باشد مقررات عام سابق به قوت خود باقی است.

به دیگر سخن، با توجه به اینکه قانون ۱۳۶۳ همه موقوفات اعم از عام و خاص را دربرمی‌گیرد و قانون ۱۳۷۱ تنها شامل موقوفات عام می‌شود لذا تنها احکام قانون ۱۳۶۳ در مورد موقوفات عام توسط قانون سال ۱۳۷۱ نسخ شده است و مقررات قانون ۱۳۶۳ در خصوص موقوفات خاص به قوت خود باقی است.

نتیجه‌گیری

با توجه به اینکه قانون سال ۱۳۷۱ تنها در مورد موقوفات عام، قانون سال ۱۳۶۳ را نسخ کرده است لذا مقررات قانون ۱۳۶۳ در خصوص موقوفات خاص کماکان جاری است. فلذا پاسخ استفساریه «خیر» می‌باشد.